

N:o 1.

Ank. till Riksd. Kansli den 8 April 1875, kl. 2 e. m.

Betänkande, i anledning af väckt motion om tillägg till §§ 49 och 50 i Kongl. Förordningen om villkoren för försäljning af bränvin.

Inom Andra Kammaren har Herr *E. Leijer* (i motion n:o 109) föreslagit särskilda tillägg till ifrågavarande paragrafer, och då Bevillnings-Utskottet, till hvilket denna motion blifvit hänvisad, på sätt i Utskottets betänkande n:o 2 angående villkoren för tillverkning och för försäljning af bränvin, blifvit anmäldt, funnit nödigt att för behandling af förenämnda motion till öfverläggning med Lag-Utskottet sammanträda, har ärendet, jemlikt föreskriften i 47 § Riksdagsordningen blifvit handlagdt af Sammansatt Bevillnings- och Lag-Utskott, som härmed får i frågan afgifva utlåtande.

Uti nu gällande förordning angående villkoren för försäljning af bränvin den 18 September 1874 har § 49 denna lydelse:

“Den, som under tid, då han för förbrytelse mot förordningen är under tilltal stäld, samma förbrytelse fortsätter, skall, när han härtill lagligen förvunnen varder, för hvarje gång stämning derför utfärdats och delgifvits, fällas till de böter eller det fängelsestraff, som för sådan förbrytelse stadgade äro; dock må fängelsestraffet icke öfverstiga ett år.”

Det af Herr Leijer föreslagna tillägg till denna paragraf lyder:

“Varder han förvunnen att hafva sådan förbrytelse fortsatt eller förnyat, sedan han i Underrätt redan en gång fäld blifvit, dömes såsom för andra gången dermed beträdd; var han fäld såsom för andra gången dermed beträdd, dömes såsom för tredje gången beträdd“ o. s. v.

§ 50 lyder för närvarande:

“Husbonde ansvarar för förbrytelse, som, med hans vetskap, mot denna förordning begås af hans hustru, husfolk eller i hans arbete antagen person, liksom vore förbrytelsen af husbonden sjelf gjord.”

Härvid föreslår Herr Leijer följande tillägg:

“Samma ansvar gälle ock förlagsman eller den, som eljest har direkt fördel af rörelsen, ifall den, som förbrytelsen begått, ej förmår böta eller eljest ej åtkomlig är.”

Ändamålet med förberörda ändringar skulle, enligt motionärens uppgift, vara att förekomma dels att icke den, som föröfvar olaga bränvinsförsäljning, genom besvärs anförande i högre domstolar, skall kunna i det längsta undandraga sig det förhöjda ansvaret för itererad förbrytelse, dels ock att en bränvinshandlare eller destillator icke må kunna undandraga sig allt ansvar för olaga bränvinshandel, men ändock tillgodogöra sig inkomsten deraf genom att låta sådan försäljning utöfvas genom annan person, som saknade förmåga att erlagga de för förbrytelsen stadgade böter och försäljningsafgifter.

Hvad nu först angår det föreslagna tillägget till § 49, så är detsamma helt och hållet stridande mot den rättsgrundsats, på hvilken föreskriften om förhöjdt ansvar för återfall i brott stöder sig, och hvilken i 4 Kap. 11 § af gällande strafflag finnes uttalad, den grundsatsen nemligen, att sådant förhöjdt ansvar ej skall ådömas utan då återfall skett *sedan* den brottslige till fullo undergått det för förra brottet honom ådömda straff, och detta således visat sig vara för återhållande från förnyad brottslighet otillräckligt; och om än, såsom motionären påstår, bränvinslagstiftningen är en undantagslagstiftning, lär det dock icke böra så förstås, som om hvilken som helst allmänt antagen rättsprincip får vid denna lagstiftning saklöst öfvergifvas. Att detta i förevarande fall icke lämpligen låter sig göra torde framgå deraf, att den föreslagna bestämmelsen skulle kunna leda till den orimligheten att, i det fall der ett Underrätts utslag, hvarigenom ansvar för andra resan oloflig bränvinsförsäljning ådömts, tagit åt sig laga kraft genom någon försummelse å den sakfaldes sida eller annorledes, men Kongl. Maj:t emellertid, efter anförda besvär, upphäft det föregående utslag, hvarigenom ansvar för första resan dylik förseelse blifvit ådömdt, den sakfælde komme att undergå straff för andra resan oloflig bränvinsförsäljning utan att förut genom laga kraft egande utslag vara dömd för första resan.

Med anledning af det nu anförda och då den i paragrafen redan befintliga föreskrift, med särskild hänsyn till medgifna latituder, om dess tillämpning med erforderligt allvar påkallas, lär kunna anses i allmänhet innefatta tillräckligt verksam påföljd för en under pågående åtal fortsatt olaga bränvinsförsäljning, hemställer Utskottet,

att Herr Lejers förslag till tillägg vid § 49 icke må vinna Riksdagens bifall.

Vidkommande härefter tillägget till § 50, kan Utskottet desto mindre tillstyrka detsamma, som 3 Kap. i gällande Strafflag innehåller alla erforderliga bestämmelser angående straffbarhet för delaktighet i brott, och motionärens förslag, hvilket väl icke får antagas afse, att straff skulle ådömas en förlagsman äfven då han icke haft vetskap om förbrytelsen, i sjelfva verket innebär en inskränkning af den i berörda lagrum stadgade straffbarhet, då motionären föreslår, att den delaktige förlagsmannen skall straffas endast i fall den, som förbrytelsen begått, ej förmår böta eller eljest ej åtkomlig är. Utskottet hemställer fördenskull, att hvad Herr Leijer föreslagit i afseende å tillägg till § 50 må af Riksdagen lemnas utan afseende.

Stockholm den 5 April 1875.

På Utskottets vägnar:

A. H. Fock.
